

Культура 09

09-06-2025

Тиждень #1

Зустріч з учнями

Завдання (з книжки *Українська Культура I*):

Прочитати та поділитися з батьками долученою формою «Перший день навчання 9 кл. – «Культура».
Також можете переглянути PowerPoint, який окреслює поведінку та Ваші відповідальності під час віртуальної науки.
Ви і батьки маєте видрукувати та підписати цю картку і переслати мені до наступної суботи. За вчасне виконання, 5 додаткових очок на завдання.

Прочитати:

Лекція 17:

Кераміка.
ст. 84-88.

Виконати:

Виконати вправу на ст. 87 у книжці *Українська Культура I*.

КЕРАМІКА

Кераміка - це вироби із глини, змішаної із мінеральними домішками, що при випаленні набувають твердої форми. Мистецтво кераміки полягає у наданні гарної форми ліпленому предметові і його відповідному прикрашенню кольорами та взорами.

ІСТОРИЧНІ ВІДОМОСТІ

В Україні люди займаються керамікою ще з передісторичних часів. Вже 6000 років тому - за часів Трипільської культури - вона досягла високого рівня.

Трипільська кераміка викликає велике зацікавлення тому, що це одна з найстарших мальованих керамік у світі. Вона характерна своїм виконанням у трьох кольорах - червоний (часто сама кераміка зроблена з червоної або червоно-бурої глини), чорний та білий і своїм провідним мотивом - спіралею (хвилястою або заокругленою лінією), що виступає у великому багатстві форм. Де-не-де бувають і стилістичні зображення тварин (олені, серни, кози, пси) чи людини (напр. жінка-берегиня з піднесеними руками).

Після цього були й інші періоди розквіту української кераміки. Яких тисячу років тому винайшли спосіб обробити каолінову глину так, щоб дати кераміці якість порцеляни. За гетьманських часів українські керамічні вироби, а головню порцеляна, були відомі далеко поза Україною. Майстри працювали над підвищенням рівня виготовлення кераміки і під впливом нових смаків розмальовували її все більш пишно. Особливу славу мали українські **кахлі**. Такими кахлями, що були прикрашені сценками із щоденного та історичного життя, обкладали печі та стіни в домах.

СУЧАСНА НАРОДНА КЕРАМІКА

По Україні знаходяться поклади глин, придатних для кераміки. Але не в кожному селі робили кераміку, бо не всюди є доброякісна глина, і не оплачувалось перевозити її на велику віддаль. Виросли

центри керамічного виробу, кожен із своїми особливими традиціями. Найславніші - село **Опішня** на Полтавщині та гуцульське село **Косів**.

Сьогодні кераміка найбільше розвинена на Київщині, Полтавщині, Поділлі, Волині та Гуцульщині.

РЕГІОНАЛЬНІ РІЗНИЦІ В ОРНАМЕНТАЦІЇ

А. Різниці в мотивах

- На східних і центральних землях України характерні рослинні мотиви (квіти, листки дерев, виноград, колосочки пшениці і т. д.).
- На західних землях переважають геометричні орнаменти (восьмикутна зірка, безконечники, трикутники, ламані та хвилясті лінії тощо).
- Гуцульські взори комбінують геометричні та рослинні мотиви, а також тваринні (птахи, леви, кози, серни).

Б. Різниці в кольориті

- На Наддніпрянщині переважно вживають зелену, білу, чорну й темно брунатну фарби на червоняво-брунатному тлі.
- Кераміка Опішні на Полтавщині розмальована лискучо чорним і яскраво брунатним кольорами.
- Гуцульська кераміка виконується у червоняво-бронзовому, зеленому та жовтому кольорах.
- На Волині та Поліссі зустрічається однобарвна кераміка, що є традицією з дуже давніх часів. Характерною є кераміка сірого або чорного кольорів, бо добрі глини тут саме цього кольору.

Пояснення слів

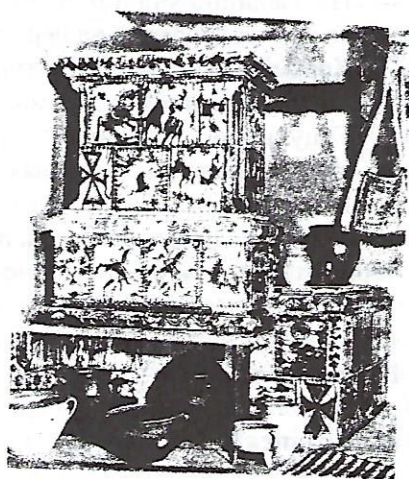
- брунатний - brown
- випалення - firing
- гличик - pot
- дзбанок - jug, pitcher
- доброякісний - of good quality
- домішка - admixture
- іграшка - toy
- кахля - tile
- куманець - jug

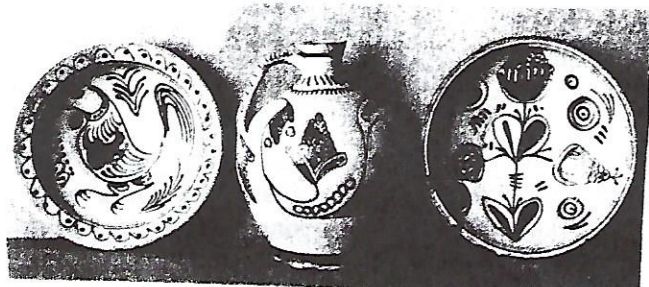
Трипільська кераміка

Баран

Кахляна піч

Керамічний посуд Київщини

Закріплення

1. Що це є кераміка?
2. У чім полягає мистецтво кераміки?
3. Кераміку почали виробляти в Україні за часів існування якої культури?
4. Які орнаменти найбільше виступають на трипільській кераміці?
5. Якими кольорами виконувалось трипільську кераміку?
6. Які роди кераміки виробляли на високому технічному рівні за часів Гетьманщини?
7. Що в українській хаті робилося з кахлів?
8. Які села вважаються головними центрами керамічного виробу в Україні?
9. Яка різниця в орнаментатії кераміки на східній Україні та кераміки на західній Україні?
10. Які кольори найбільше вживають в Україні для розмальовування кераміки?

Вправа

Впишіть слова до цих загадок. Ключ до них знайдете нижче.

1. к _ _ _ _ і
2. п _ _ _ _ е _ _ _ _ _
3. р _ _ _ _ _ _ _ і
4. г _ _ _ _ а
5. г _ _ _ _ м _ _ _ _ _ і
6. _ _ _ і _ _ _ я
7. к _ _ _ _ в
8. т _ _ _ _ _ _ _ а

1. Випалені глиняні плитки, розмальовані узорами або картинами.
2. За часів Гетьманщини ця високоякісна кераміка, створена в українських майстернях, високо цінилася в світі.
3. У кераміці східних регіонів України переважають такі орнаменти:
4. Матеріал, з якого ліплять кераміку.
5. У кераміці західних регіонів України переважають такі орнаменти:
6. Найславніший центр керамічного виробу на Полтавщині.
7. Найславніший центр керамічного виробу на Гуцульщині.
8. Розмальована червоною, чорною і білою фарбами, це одна з найстарших мальованих керамік у світі.

Творче завдання

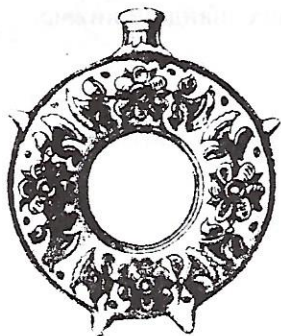
Відрисуйте зразок української кераміки (таріль, миску, горщик, глечик, дзбанок, куманець, горнятко, свічник, кахлю, іграшку тощо). Опишіть цей предмет: що це є, рід і назви орнаментатії на ньому.

глечик

глечики

калач

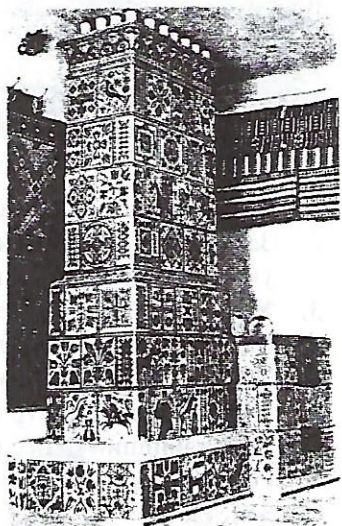
свічник

двійник

кахлі

кахляна піч

09-06-2025
Перший День Навчання 2025-2026

Предмет: Культура
Кляса: дев'ята
Учитель: Андрій Перекліта
andriy@peoplepc.com
andriypereklita@gmail.com
313-570-1803

Що мені потрібно на цю клясу?

1. Підручники:
«**Українська Культура I**»,
2. Записну книжку, рекомендую “3 ring binder” із відривними аркушами паперу (loose leaf) або записник з якого можна легко видирати сторінки.
3. Свою уяву та глузд – розум.

Як учитель оцінює моє знання, успіхи та досяги?

Оцінка на свідоцтва буде зачисляти три (3) головні речі, а саме:

1. Присутність та участь в клясі: 33%
Присутній або оправданий: +3 пункти,
Спізнений: -1,
Неприсутній й неоправданий: -3.
2. Виконання домашнього завдання: 33%
3. Висліди іспитів, есеїв і проектів: 33%

Чи треба виписувати завдання повними реченнями?

Так, тоді коли завдання у формі запитів, тому що мені треба знати чи Ви вмієте висловити свою думку чітко та до теми. Мені також треба знати чи Ви розумієте запитання та матерьял про який ми говоримо.

Я також прошу, щоб Ви завжди писали Ваше ім'я; дату коли завдання виконано; та число сторінки на яких знаходяться запитання, з верху кожного завдання.

Я прошу, щоб Ви завжди висилали мені завдання у формі PDF. **Я не буду приймати завдання у форматі JPEG, JPG, чи в яким іншим фотографічним форматі.**

Правила поведінки в класі!

1. Прошу щоб усі брали активну участь.
2. Прошу вашої уваги та поваги.
3. Якщо будете відсутні, прошу дати мені знати заздалегідь.
4. Для неprisутніх, постараюся щоб всі лекції були на ZOOM.
5. Якщо ви відсутні, ви можете переглянути майже усі мої уроки на шкільні веб-сторінці. Прошу використовуйте ці матеріали, особливо коли ви пропустили науку, чи підготовляєтеся на іспити.

Адреса:

<http://ukrainianschooldetroit.org/лекції-культури/>

6. Всі завдання будуть поміщені на шкільні веб-сторінці після науки в суботу. Я не роздаю і не записую завдання на дошці.

Адреса:

<http://ukrainianschooldetroit.org/завдання-homework/>

7. Ці вказівки маєте прочитати з батьками, ви і батьки маєте підписати і переслати учителеві цього тижня.

Я прочитав/ла та розумію вимоги учителя на цей клас:

_____	(ім'я учня друковане)
_____	(підпис батьків чи опікуна)
_____	(ім'я мами чи тата, друковане)
_____	(email адреса батьків)
_____	(телефон батьків)
_____	(підпис учня)
_____	(email адреса учня)
_____	(мобільний телефон учня)
_____	(дата)